

Plan Rozwoju Lokalnego

Koncepcja smart village dla Gminy Nadarzyn

Nadarzyn, październik 2024 r.

Spis treści

Rozdział I. Wprowadzenie	3
Rozdział II. Realizacja zasady partycypacji społecznej i partnerstwa	3
Rozdział III. Diagnoza potrzeb i potencjału Gminy w kontekście smart wyzwań.....	4
Rozdział IV. Wizja i cele Koncepcji.....	9
Rozdział V. Mechanizmy integrowania projektów.....	12
Rozdział VI. Opis powiązań Koncepcji z dokumentami strategicznymi odnoszącymi się do Gminy na poziomie regionalnym i lokalnym	15
Rozdział VII. System zarządzania Koncepcją <i>smart village</i>	18
Rozdział VIII. System monitorowania i oceny Koncepcji <i>Smart village</i>	20
Rozdział IX. Koordynator ds. realizacji Koncepcji <i>smart village</i>	24
Rozdział X. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko projektu programu	24
Załącznik – Propozycje projektów Planu Rozwoju Lokalnego Koncepcji <i>smart village</i> dla Gminy Nadarzyn	25

Rozdział I. Wprowadzenie

Niniejszy rozdział stanowi wprowadzenie do Planu Rozwoju Lokalnego Koncepcji smart village pokazując strukturę dokumentu i jego najważniejsze założenia.

Celem opracowania Planu Rozwoju Lokalnego Koncepcja smart village dla Gminy Nadarzyn (Koncepcja) jest zainicjowanie działań zmierzających do wdrożenia koncepcji „Smart Village” w Gminie Nadarzyn, ze szczególnym uwzględnieniem roli mieszkańców w tym procesie. Koncepcja ta zakłada wykorzystanie nowoczesnych technologii i innowacyjnych rozwiązań dla poprawy jakości życia na obszarach wiejskich, przy jednoczesnym zachowaniu ich specyfiki i zrównoważonym rozwoju.

W dokumencie przedstawiono diagnozę potrzeb i potencjału Gminy Nadarzyn w kontekście wyzwań stojących przed „inteligentnymi wsiami”. Określono wizję i cele szczegółowe prowadzonych działań, a także mechanizmy integrowania projektów i system zarządzania nimi.

Istotnym elementem jest również opis powiązań koncepcji z dokumentami strategicznymi na poziomie regionalnym i lokalnym. Zapewnia to spójność działań i efektywne wykorzystanie dostępnych zasobów.

Kluczowym założeniem jest partycypacyjny charakter wdrażania koncepcji „Smart Village”. To mieszkańcy, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy i instytucje publiczne, przy wsparciu i koordynacji ze strony Urzędu Gminy, będą inicjować i realizować projekty.

W dokumencie przedstawiono propozycje projektów, które mogą być realizowane w ramach koncepcji.

Dokument został opracowany przez zespół firmy Athon Partner Consulting - Mariusz Malinowski w składzie mgr inż. Mariusz Malinowski oraz mgr Michał Marciniak. Dokument został opracowany zgodnie ze Standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027. Dokument nie został wyjustowany w celu zapewnienia większej dostępności dla osób z niepełnosprawnością wzrokową.

Rozdział II. Realizacja zasady partycypacji społecznej i partnerstwa

Niniejszy rozdział opisuje mechanizmy włączenia mieszkańców na terenie Gminy w konsultacje społeczne na etapie tworzenia dokumentu, jak również zaplanowane mechanizmy na etapie realizacji Koncepcji smart village.

Elementem przygotowania do koordynacji i zarządzania procesem wdrożenia Koncepcji było określenie interesariuszy procesu realizacji i wdrożenia projektów, którzy będą nie tylko odbiorcami, czy uczestnikami działań, ale również ich realizatorami, i będą mieli realny wpływ na osiągnięcie celów Koncepcji realizowanej na terenie Gminy Nadarzyn.

Partycypacja społeczna na etapie przygotowywania Planu Rozwoju Lokalnego Koncepcja smart village dla Gminy Nadarzyn

Praca nad Koncepcją miała charakter partycypacyjny angażujący mieszkańców Gminy obejmując etap pracy nad Strategią Rozwoju Gminy Nadarzyn na lata 2023-2030, Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Nadarzyn do roku 2030 oraz Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nadarzyn na lata 2021-2027 i Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2023-2027. Podczas dyskusji programowych odnoszących się do tych dokumentów pojawiały się oczekiwania realizacji projektów skierowanych do mieszkańców podnoszących ich kompetencje cyfrowe, a tym samym poprawiających jakość życia. Na podstawie zgłoszeń uczestników i wyniku pracy własnej opracowano szczegółowy opis projektów smart village zaplanowanych do realizacji w ramach Koncepcji, ich wykaz znajduje się w Załączniku - Wykaz projektów smart village.

Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i oceny realizacji Planu Rozwoju Lokalnego Koncepcja smart village dla Gminy Nadarzyn

Wdrożenie, realizacja i udział interesariuszy na etapie wdrażania i oceny realizacji Koncepcji monitorować będzie pracownik mający w zakresie obowiązków koordynowanie spraw z zakresu opracowania, ewaluację i aktualizację strategii - dalej w dokumencie: koordynator. Planuje się, aktywny udział m.in. lokalnych liderów społeczności wiejskiej tj. sołtysów, członków rad sołeckich, radnych, itp. Aktywni liderzy lokalni będą inicjatorami współpracy oraz dialogu dla przedstawicieli Gminy i interesariuszy procesu wdrożenia Koncepcji. Opis funkcji Koordynatora znajduje się w Rozdziale XI.

W działania dotyczące wdrażania Koncepcji będą angażowane środowiska ściśle współpracujące z UG Nadarzyn – na zasadzie bieżącego doradztwa i opiniowania kluczowych kwestii w przedmiocie prowadzonych działań. Dzięki temu Koncepcja będzie wdrażana przy czynnym, partnerskim udziale i zaangażowaniu mieszkańców, organizacji społecznych, sektora gospodarczego i instytucji publicznych działających na terenie Gminy Nadarzyn.

Na etapie realizacji projektów planuje się zaangażowanie partnerów społecznych tj. włączenie sektora pozarządowego jako podmiotów wdrażających projekty samodzielnie, lub na zasadzie „partnerstwa”. Zaangażowanie społeczności lokalnej we wdrożenie Koncepcji będzie monitorowane dzięki corocznej ewaluacji przygotowywanej przez Koordynatora.

Rozdział III. Diagnoza potrzeb i potencjału Gminy w kontekście smart wyzwań

Niniejszy rozdział opisuje diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych oraz skalę i charakter potrzeb w oparciu o analizę danych Urzędu Gminy Nadarzyn (UG Nadarzyn), lokalnych dokumentów strategicznych.

Wprowadzenie

Pojęcie smart village rozumiane będzie, jako: „Wsie (społeczności lokalne, regiony), które wykorzystują technologie cyfrowe i innowacje w swoim codziennym życiu, poprawiając w ten sposób jego jakość, polepszając standard usług publicznych i lepiej wykorzystując zasoby lokalne”¹.

Diagnoza bazuje na analizie i ocenie *desk research* pochodzących ze statystyki Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) oraz danych ilościowych pozyskanych z UG Nadarzyn. Prezentowana diagnoza stanowiła podstawę do analizy mocnych i słabych stron (SWOT) oraz wypracowania celów i wskaźników monitorowania efektów działań zaplanowanych w ramach Koncepcji do realizacji na okres programowania środków unijnych do roku 2030. Analiza dokonana została w podziale na cztery obszary problemowe w zakresie uwarunkowań: społecznych, gospodarczych, środowiskowo-kulturowych oraz przestrzenno-funkcjonalnych.

Gmina Nadarzyn, położona w południowo-zachodniej części województwa mazowieckiego, jest jedną z sześciu gmin Powiatu Pruszkowskiego. Gmina zajmuje obszar 7340 ha (co stanowi niemal 30% powierzchni powiatu), a zamieszkuje ją - zgodnie z danymi ewidencji ludności Urzędu Stanu Cywilnego (USC) na 31 grudnia 2023 r. – 15 540 mieszkańców (zameldowanych na pobyt stały oraz czasowy). Mieszkańcy Gminy stanowią 8,7% ludności powiatu. W okresie wiosenno-letnim liczba ludności zdecydowanie zwiększa się ze względu na użytkowników działek letniskowych, których w Gminie Nadarzyn jest niemal 2 tysiące (na terenie Gminy usytuowanych jest 11 Rodzinnych Ogrodów Działkowych, z czego 6 zarejestrowanych jest w Kajetanach, 2 w Walendowie oraz po 1 w Nadarzynie, Starej Wsi i Wolicy). W skład Gminy wchodzi 15 jednostek pomocniczych - sołectw: Kajetany, Krakowiany, Młochów, Nadarzyn I, Nadarzyn II, Parole, Rozalin, Rusiec, Stara Wieś, Strzeniówka, Szamoty, Urzut-Kostowiec, Walendów, Wola Krakowiańska i Wolica. Według deklaracji składanych w związku z gospodarką odpadami komunalnymi, na koniec 2023 r. w Gminie Nadarzyn było 6639 gospodarstw domowych (o 359 więcej niż w 2022 r.).

Zgodnie z danymi prezentowanymi w Raporcie o stanie Gminy za 2023 rok, atutami decydującymi o dużej atrakcyjności lokalizacyjnej Gminy Nadarzyn dla funkcji mieszkaniowych, gospodarczych i rekreacyjno-wypoczynkowych jest przede wszystkim jej położenie względem Warszawy, bliskość terenów rekreacyjnych oraz sąsiedztwo terenów leśnych, które zajmują prawie 18% powierzchni Gminy, a także bardzo korzystne połączenia komunikacyjne, bardzo dobra i stale rozbudowywana infrastruktura techniczna, w tym drogi, media, czy obiekty użyteczności publicznej. Z powyższych względów w Gminie Nadarzyn następuje stały spadek znaczenia funkcji rolniczej i coraz szybszy rozwój funkcji gospodarczej. Gmina pełni także funkcję „sypialnianą” i wzrasta jej rola jako miejsca rekreacji oraz wypoczynku.

¹ Koncepcja smart villages. Przykłady z Polski, S. Kalinowski, Ł. Komorowski, A. Rosa, IRWIR-PAN Warszawa 2021 r.

Nie bez znaczenia pozostaje również fakt, że ok. 90% powierzchni Gminy objęte jest planem zagospodarowania przestrzennego, dzięki czemu określone jest przeznaczenie i funkcja poszczególnych terenów, co korzystnie wpływa na ład przestrzenny i porządkuje przestrzeń publiczną Gminy Nadarzyn. Gmina ma znaczący potencjał finansowy do realizacji projektów mających na celu zaspokajanie potrzeb mieszkańców. Budżet Gminy Nadarzyn w 2023 roku został zrealizowany po stronie dochodów w wysokości 176 mln zł, co stanowi 98,14% planu.

Gmina Nadarzyn odnotowała w ostatnich latach znaczący awans w rankingach samorządowych, co świadczy o dobrej pracy lokalnych władz na płaszczyźnie gospodarczej, społecznej i ochrony środowiska. W 2022 roku Gmina znalazła się na wysokim miejscu w rankingu najbogatszych gmin w Polsce (dochód podatkowy na mieszkańca 6855 zł). W Rankingu Finansowym Samorządów Terytorialnych z 2020 roku, Gmina Nadarzyn zajęła 103 miejsce wśród gmin wiejskich. Ranking ten analizuje dochody własne JST, wydatki na inwestycje oraz wysokość pozyskanych funduszy unijnych. Gmina może pochwalić się również 8. miejscem w rankingu „Gmina dobra do życia” Serwisu Samorządowego PAP. Sukcesy te potwierdza coroczny Ranking Samorządów "Rzeczpospolitej", w którym Gmina Nadarzyn odnotowała znaczący awans.

Zaprezentowana powyższej analiza potencjału i potrzeb Gminy Nadarzyn stanowiła podstawę do analizy SWOT oraz wypracowania celów do realizacji na okres programowania środków unijnych na lata 2023-2027. Gmina Nadarzyn posiada wiele mocnych stron, które mogą być wykorzystane w kontekście planowanych działań smart village, które przede wszystkim skierowane zostaną do organizacji pozarządowych.

Tabela 1. Analiza problemów i potencjałów Gminy Nadarzyn w kontekście planowanych działań smart village

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Dynamiczny rozwój: Gmina Nadarzyn charakteryzuje się dynamicznym rozwojem społecznym i gospodarczym, co przekłada się na otwartość na innowacje i nowe technologie. To sprzyja wdrażaniu rozwiązań smart village. 2. Atrakcyjna lokalizacja: Bliskość Warszawy, dobrze rozwinięta infrastruktura drogowa - droga ekspresowa S8, bliskość lotniska Chopina to atuty, które przyciągają nowych mieszkańców i inwestorów. To stwarza potencjał do dalszego rozwoju Gminy.	1. Dostęp do szerokopasmowego internetu: Mimo rozbudowanej infrastruktury internetowej nadal istnieją obszary o słabym dostępie do internetu szerokopasmowego, co może utrudniać wdrażanie nowoczesnych rozwiązań cyfrowych. 2. Niski poziom partycypacji społecznej: Mieszkańcy i organizacje pozarządowe mogą nie być wystarczająco zaangażowani w życie społeczne Gminy, co utrudnia budowanie partnerstw i wspólne podejmowanie inicjatyw.

3. Aktywna społeczność: Mieszkańcy Gminy Nadarzyn są zaangażowani w życie społeczne, co widać po licznych inicjatywach lokalnych i aktywności organizacji pozarządowych. To ważny kapitał społeczny, który można wykorzystać do współtworzenia i wdrażania projektów smart village. 4. Rozwinięta infrastruktura: Gmina posiada rozwiniętą infrastrukturę techniczną (sieć wodociągowa, kanalizacyjna, gazowa), co ułatwia wdrażanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych. 5. Wsparcie samorządu: Władze Gminy Nadarzyn są otwarte na współpracę z mieszkańcami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi. W strategii rozwoju Gminy uwzględniono wykorzystanie nowoczesnych technologii, co może przełożyć się na wsparcie finansowe i organizacyjne dla projektów smart village. 6. Dostęp do funduszy zewnętrznych: Gmina Nadarzyn skutecznie pozyskuje fundusze zewnętrzne, co może być wykorzystane do finansowania inwestycji związanych z wdrażaniem rozwiązań smart village. 7. Wysoki poziom edukacji: Mieszkańcy Gminy Nadarzyn charakteryzują się wysokim poziomem wykształcenia, co sprzyja zrozumieniu i akceptacji dla innowacyjnych rozwiązań. 8. Otwartość na współpracę: Gmina Nadarzyn współpracuje z sąsiednimi gminami w ramach Lokalnej Grupy Działania, co daje możliwość wymiany doświadczeń i wspólnej realizacji projektów smart village.	3. Niska świadomość cyfrowa: Część mieszkańców, szczególnie starszych, może mieć trudności z korzystaniem z nowych technologii, co wymaga dodatkowych działań edukacyjnych i informacyjnych. 4. Trudności w identyfikacji potrzeb: Trudno jest dokładnie określić szczegółowe potrzeby mieszkańców obszarów rewitalizacji. To utrudnia dopasowanie działań smart village do rzeczywistych oczekiwań i problemów społeczności. 5. Starzenie się społeczeństwa: Podstępującym zjawiskiem w Gminie jest nadwyżka osób w wieku poprodukcyjnym, co może stanowić wyzwanie w kontekście wdrażania nowoczesnych technologii i rozwiązań cyfrowych. 6. Wykluczenie społeczne: Osoby starsze, niepełnosprawne, o niskich dochodach lub wykluczone społecznie mogą mieć utrudniony dostęp do technologii i usług oferowanych w ramach smart village, co może pogłębić ich marginalizację.
---	---

SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Położenie Gminy: Bliskość Warszawy, dobrze rozwinięta infrastruktura drogowa (trasa S8, drogi wojewódzkie i powiatowe) oraz posiadane tereny rekreacyjne stanowią atrakcyjne warunki dla rozwoju smart village. Przyciąga to nowych mieszkańców i inwestorów, co zwiększa potencjał społeczny i gospodarczy Gminy. 2. Współpraca międzysektorowa: Gmina Nadarzyn aktywnie współpracuje z różnymi instytucjami i organizacjami, a także jest współzałożycielem i członkiem LGD Nadarzyn-Raszyn-Michałowice. Przynależność Gminy do Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego (WOF) i Stowarzyszenia „Metropolia Warszawa” stwarza możliwości finansowania inwestycji społeczno-gospodarczych w nowej perspektywie finansowej na lata 2021-2027. 3. Aktywność organizacji pozarządowych: Na terenie Gminy działają organizacje pozarządowe, które angażują się w życie społeczne, kulturalne i sportowe. Organizacje te mogą stanowić ważnych partnerów w realizacji projektów smart village, wnosząc swoje doświadczenie i wiedzę. 4. Inicjatywy społeczne: Mieszkańcy Gminy wykazują się inicjatywą społeczną, czego przykładem jest wysoka frekwencja wyborcza, aktywność w organizacjach pozarządowych, a także udział w konsultacjach społecznych. To świadczy o potencjale zaangażowania mieszkańców w działania smart village. 5. Możliwości finansowania: Gmina Nadarzyn ma doświadczenie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, zarówno z funduszy europejskich, jak i	1. Wzrost cen i spadek siły nabywczej pieniądza: Wysoka inflacja może utrudnić realizację projektów smart village, zwiększając koszty inwestycji i ograniczając możliwości finansowe Gminy. 2. Zmiany w polityce krajowej i regionalnej: Zmiany w programach finansowania, np. w ramach funduszy europejskich, mogą wpłynąć na dostępność środków na projekty smart village. 3. „Konkurencja” ze strony innych gmin: Inne gminy mogą rozwijać podobne inicjatywy smart village, co może utrudnić pozyskanie partnerów i inwestorów dla projektów w Nadarzynie. 4. Nierówności społeczne: Działania smart village mogą nie dotrzeć do wszystkich grup społecznych w równym stopniu, co może prowadzić do pogłębienia istniejących nierówności.

krajowych. W Strategii rozwoju Gminy na lata 2023-2030 zaplanowano szereg inwestycji, które de facto będą rozwiązaniami o charakterze wskazanym w niniejszej koncepcji. 6. Nowoczesna infrastruktura: Gmina inwestuje w nowoczesną infrastrukturę, taką jak sieci wodociągowe, kanalizacyjne, energetyczne, a także drogi i ścieżki rowerowe. Rozbudowując infrastrukturę, można stosować rozwiązania wpisujące się w koncepcję smart village. 7. Otwartość na innowacje: Władze Gminy są otwarte na innowacje i nowe technologie, co potwierdza realizacja projektów takich jak „Cyfrowa Gmina” czy „Wdrożenie e-usług w Gminie Nadarzyn”. To stwarza sprzyjające warunki do wdrażania nowatorskich rozwiązań smart village.	
--	--

Źródło: Opracowanie własne

Podstawą do sformułowania potrzeb obszaru Gminy była diagnoza, w tym konsultacje społeczne przeprowadzone podczas prac nad Strategią rozwoju Gminy Nadarzyn na lata 2023-2030, Gminnym Program Rewitalizacji Gminy Nadarzyn do roku 2030 oraz przygotowana na jej podstawie analiza SWOT. Na bazie materiałów odnoszących się do konsultacji ww. dokumentów strategicznych strukturę logiczną opracowano na podstawie „metody problemowej” analizując poszczególne problemy etapowo; w pierwszej kolejności dokonano identyfikacji podstawowych problemów dotyczących mieszkańców i jakości ich życia wynikających z braków w zidentyfikowanych zasobach gminnych.

Rozdział IV. Wizja i cele Koncepcji

Niniejszy rozdział opisuje wizję oraz cele strategiczne Planu rozwoju lokalnego Koncepcji rozwoju smart village Gminy Nadarzyn

Zasady konstrukcji dokumentu, jakim jest Koncepcja *smart village*² wskazują, że jednym z kluczowych elementów Koncepcji jest określenie celów prowadzonych działań, a także

² Por. Koncepcje Smart Villages, FAOW Warszawa 2020 r., Guzal-Dec, Danuta. (2018). Inteligentny rozwój wsi – koncepcja smart villages: założenia, możliwości i ograniczenia implementacyjne. Studia Ekonomiczne i Regionalne, 11(30), 32–49. <https://doi.org/10.2478/ers-2018-0023>, Kalinowski Sławomir, Komorowski Łukasz, Rosa Anna. Koncepcja Smart Villages – przykłady z polski. Wyd. Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN. Warszawa 2021

stanu miejscowości po ich podjęciu. Wszystkie działania podejmowane w ramach koncepcji powinny stanowić spójną całość, a każdy z celów musi w sposób czytelny przyczyniać się do realizacji koncepcji w całości lub części. Stan miejscowości po przeprowadzeniu działań (planowany efekt) prezentuje się następująco:

Rozwoju Gminy w kontekście „smart rozwoju”
--

Do roku 2030 Gmina Nadarzyn stanie się wiodącym przykładem inteligentnej gminy (smart village), w której zrównoważony rozwój społeczny i gospodarczy idzie w parze z nowoczesnymi technologiami i poszanowaniem środowiska naturalnego.

Realizacja koncepcji po podjęciu działań wymaga konieczności zdefiniowania celów szczegółowych, a także wskazania konkretnych projektów niezbędnych do realizacji w ramach celów „inteligentnej wioski”. Cele Planu rozwoju lokalnego Koncepcji rozwoju smart village Gminy Nadarzyn ujęto w czterech obszarach tematycznych:

Cel strategiczny 1. Aktywna i zaangażowana społeczność
--

W tym obszarze powinny być podejmowane działania mające na celu wzmocnienie organizacji pozarządowych tj. Kół Gospodyń Wiejskich (KGW) i Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP), związków nieformalnych, jakimi są Rady Sołeckie, czy też sami Sołtysi, które będą pełnić zasadniczą rolę w życiu społecznym, inicjując i realizując projekty smart village. Będą one wspierane przez Gminę poprzez szkolenia, doradztwo i dostęp do nowoczesnych narzędzi cyfrowych. Kolejnym obszarem działania będzie Partycypacja mieszkańców: Gmina będzie wspierać uczestnictwo mieszkańców w procesie decyzyjnym, poprzez zgłaszanie swoich potrzeb i pomysłów za pośrednictwem platform cyfrowych, konsultacji społecznych oraz aplikacji mobilnej "Mój Nadarzyn". Inicjatywy smart village będą łączyć różne grupy wiekowe, tworząc przestrzeń do wymiany doświadczeń i wiedzy. Szczególny nacisk zostanie położony na aktywizację seniorów poprzez zwiększenie dostępu do technologii oraz organizację dedykowanych im działań. Finalnie, Edukacja i podnoszenie kompetencji: Gmina będzie wspierać i inicjować podnoszenie kompetencji cyfrowych mieszkańców, organizując szkolenia i warsztaty z zakresu nowych technologii.

Cel strategiczny 2. Zielona i zrównoważona gospodarka

W tym obszarze powinny być podejmowane działania mające na celu wsparcie lokalnych przedsiębiorców poprzez pomoc przedsiębiorcom w dostępie nowoczesnych narzędzi cyfrowych, szkoleń i doradztwa, które pomogą im rozwijać działalność w sposób zrównoważony i ekologiczny. W ramach podejmowanych działań Gmina będzie współpracować z mieszkańcami, przedsiębiorcami i innymi podmiotami w celu promowania i wdrażania innowacyjnych, ekologicznych rozwiązań w infrastrukturze i transporcie. Wśród takich rozwiązań można wymienić inteligentne oświetlenie,
--

monitoring jakości powietrza, czy stacje ładowania pojazdów elektrycznych. Kolejnym obszarem w ramach tego celu strategicznego są ekologiczne rozwiązania, w ramach których Gmina będzie promować i inicjować wdrażanie innowacyjnych, ekologicznych rozwiązań w infrastrukturze i transporcie, takie jak inteligentne oświetlenie, monitoring jakości powietrza, czy stacje ładowania pojazdów elektrycznych.

Cel szczegółowy 3. Nowoczesna i dostępna infrastruktura

Samorząd będzie zabiegać i wspierać wszelkie działania w zakresie umożliwienia mieszkańcom ~~zapewni~~ dostępu do szybkiego internetu na terenie całej Gminy, pozwalającego mieszkańcom na korzystanie z usług cyfrowych i e-administracji. Gmina będzie wspierać w zakresie wprowadzania inteligentnych rozwiązań w przestrzeni publicznej, takich jak inteligentne oświetlenie, systemy zarządzania ruchem, czy monitoring bezpieczeństwa, co poprawi jakość życia mieszkańców i przyczyni się do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości (np. poprzez tworzenie nowych miejsc pracy). Projekty Smart Village mogą przyczynić się do powstawania nowych miejsc pracy na kilka sposobów: Smart Village może przyciągnąć turystów dzięki innowacyjnym rozwiązaniom, np. aplikacjom mobilnym promującym lokalne atrakcje, co z kolei zwiększa zapotrzebowanie na pracowników w sektorze turystycznym (przewodnicy, obsługa hotelowa, gastronomia). Zdalna praca: Dostęp do szybkiego internetu i nowoczesnych technologii umożliwia pracę zdalną, powstanie centrów coworkingowych z dostępem do szybkiego internetu. Rozwiązania takie mogą skutkować pojawieniem się w gminie kolejnych inwestorów korzystających z usług specjalistów.

Kolejnym obszarem będzie Zrównoważony transport: Gmina będzie promować i wspierać zrównoważone formy transportu, takie jak transport publiczny, rowery i samochody elektryczne. Finalnie, infrastruktura i usługi smart village będą dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, seniorów i innych grup wymagających szczególnego wsparcia. Zarówno projekty "miękkie" (np. edukacyjne, społeczne), jak i technologiczne (np. infrastruktura cyfrowa) powinny być projektowane i wdrażane z myślą o różnorodnych potrzebach mieszkańców, przykładowo Konsultacje społeczne mogą być organizowane w różnych formatach (online, offline) i w dogodnych terminach, aby umożliwić udział jak najszerzej grupie mieszkańców. Dostępność cyfrowa: Projektowanie stron internetowych i aplikacji mobilnych zgodnie z zasadami dostępności WCAG (Web Content Accessibility Guidelines), np. zapewnienie alternatywnych opisów dla obrazów, możliwość nawigacji za pomocą klawiatury, odpowiedni kontrast kolorów.

Cel szczegółowy 4. Otwarty i innowacyjny samorząd

Wiele samorządów skupia się na współpracy z innymi gminami i informowaniu o projektach. Aby jednak osiągnąć cel "Otwarty i innowacyjny samorząd", Gmina Nadarzyn powinna wyjść poza standardowe rozwiązania i wdrożyć innowacyjne metody

w tych obszarach. Zamiast "wynajdywać na siłę" nowe obszary działań, warto skupić się na ulepszaniu i modernizacji tych, które już funkcjonują.

Proponowane działania: Stworzenie platformy współpracy online z innymi gminami w regionie. Platforma umożliwi wymianę wiedzy, dobrych praktyk i wspólne realizowanie projektów, wychodząc poza tradycyjne formy współpracy.

Wdrożenie interaktywnej mapy projektów z wykorzystaniem technologii GIS. Mapa umożliwi mieszkańcom łatwe zapoznanie się z realizowanymi inwestycjami, stanowiąc bardziej angażującą formę informowania o projektach.

Wykorzystanie sztucznej inteligencji do analizy danych i optymalizacji procesów decyzyjnych w samorządzie. To innowacyjne podejście pozwoli na poprawę efektywności zarządzania oraz oszczędność czasu i zasobów.

Udostępnianie danych publicznych w formacie otwartych danych. Umożliwi to ich wykorzystanie przez mieszkańców i przedsiębiorców, zwiększając transparentność i wspierając rozwój innowacyjnych aplikacji i usług.

Realizacja tej koncepcji przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, poprzez zwiększenie dostępności do usług, poprawę infrastruktury, ochronę środowiska i wzmocnienie więzi społecznych, rozwoju lokalnej gospodarki, poprzez wspieranie przedsiębiorczości, promocję lokalnych produktów i usług oraz wdrażanie nowoczesnych technologii oraz ostatecznie do wzrostu atrakcyjności Gminy jako miejsca do życia, pracy i wypoczynku, przyciągając nowych mieszkańców i inwestorów. Gmina Nadarzyn stanie się modelowym przykładem „inteligentnej społeczności”, w której nowoczesne technologie służą poprawie jakości życia mieszkańców, rozwojowi lokalnej społeczności i ochronie środowiska naturalnego.

Rozdział V. Mechanizmy integrowania projektów

W niniejszym rozdziale znajduje się opis mechanizmów zapewnienia komplementarności i integrowania kierunków działań oraz projektów określonych w Koncepcji *smart village*

Celem niniejszego rozdziału jest zaprezentowanie mechanizmów zapewnienia komplementarności i integracji kierunków działań oraz projektów w ramach Koncepcji *smart village*. Koncepcja ta ma charakter otwarty i elastyczny, a przedstawione projekty stanowią jedynie punkt wyjścia do dalszych działań i poszukiwania innowacyjnych rozwiązań, które będą odpowiadać na potrzeby lokalnej społeczności.

Poniżej zaprezentowano wyjaśnienie kompleksowości zaplanowanych do realizacji projektów w aspekcie przestrzennym, problemowym, w stosunku do działań różnych podmiotów, zróżnicowania źródeł finansowania projektów oraz w aspekcie międzyokresowym.

Tabela 2. Metody zapewnienia komplementarności między smart projektami

Obszary komplementarności	Definicja aspektu komplementarności	Opis mechanizmów zapewnienia komplementarności projektów Koncepcji <i>smart village</i>
Mechanizmy zapewnienia komplementarności <u>przestrzennej</u>	<u>Komplementarność przestrzenna</u> – oznaczająca, że różne obszary gminy powinny się wzajemnie uzupełniać i wspierać w ramach rozwoju „inteligentnej wsi”. Oznacza to, że projekty i inicjatywy Smart Village powinny być planowane i wdrażane w sposób skoordynowany, uwzględniając specyfikę i potrzeby poszczególnych części gminy.	Koncepcja <i>smart village</i> obejmuje teren całej Gminy. Określenie, że koncepcja Smart Village dotyczy całej gminy, a nie tylko wybranych obszarów, eliminuje potencjalne niejasności i zapewnia, że wszyscy mieszkańcy i interesanci będą mogli korzystać z jej zalet; mają szansę na inicjowanie nowych projektów. Podkreślenie, że cała gmina jest objęta koncepcją Smart Village, zapewnia równy dostęp do innowacyjnych rozwiązań i szans rozwoju dla wszystkich mieszkańców, niezależnie od miejsca zamieszkania. Zapewnienie komplementarności przestrzennej projektów Smart Village wymaga zastosowania odpowiednich mechanizmów, które umożliwią skoordynowane i spójne działanie w różnych obszarach gminy.
Mechanizmy zapewnienia komplementarności <u>problemowej</u>	<u>Komplementarność problemowa</u> – kierunki projektów powinny dopełniać się tematycznie, dzięki czemu oddziaływanie efektów i rezultatów projektów powinno zapewnić efekt synergii i uzupełniania się wzajemnego projektów.	Komplementarność problemowa projektów smart village dla Gminy Nadarzyn polega na tym, że prowadzone projekty wzajemnie się uzupełniają, odpowiadając na zróżnicowane potrzeby społeczności lokalnej, mieszkańców oraz w szczególności przedsiębiorców i interesantów UG.
Mechanizmy zapewnienia komplementarności <u>w stosunku do działań różnych podmiotów</u>	<u>Komplementarność w stosunku do działań różnych podmiotów</u> – system zarządzania Koncepcją <i>smart village</i> powinien zostać tak zaplanowany, aby zapewnić efektywne współdziałanie różnych instytucji, ich wzajemne uzupełnianie się oraz spójność procedur.	Gmina podobnie jak wiele innych obszarów wiejskich, stoi przed wyzwaniem zrównoważonego rozwoju, który uwzględnia potrzeby społeczne, gospodarcze i środowiskowe. Wdrożenie koncepcji smart village może być kluczem do osiągnięcia tego celu, pod warunkiem zapewnienia komplementarności działań różnych podmiotów zaangażowanych w projekty (organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, lokalni liderzy czy też „zwykli mieszkańcy”) skupiając się na różnych aspektach rozwoju

		smart village, unikając duplikacji wysiłków i zasobów. Rezultatem może być pobudzenie mieszkańców, ich udziału i partycypacji społecznej.
Mechanizmy zapewnienia komplementarności w stosunku do <u>źródeł finansowania działań</u>	<u>Komplementarność w stosunku do źródeł finansowania działań</u> – środki przeznaczone na finansowanie projektów powinny się uzupełniać, co oznacza konieczność łączenia różnych źródeł – publicznych i prywatnych, środków pomocowych.	Kluczowym elementem tego procesu jest zapewnienie odpowiedniego finansowania projektów smart village. Odbywać się to powinno być aktywnym udziale i pomocy zasobów Urzędu Gminy odpowiedzialnych za pozyskiwanie i rozliczanie środków pomocowych. Przykłady zidentyfikowanych źródeł finansowania „Smart projektów” obejmują: — <u>programy zarządzane na poziomie centralnym</u>: środki Ministra Sportu i Turystyki, Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności, Rządowy Fundusz Polski Ład, Program wieloletni "Senior+" na lata 2021-2025, Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 dla gmin z przeznaczeniem na inwestycje realizowane w miejscowościach, w których funkcjonowały zlikwidowane państwowe przedsiębiorstwa gospodarki rolnej, środki Narodowego Instytutu Kultury i Dziedzictwa Wsi; — <u>programy zarządzane na poziomie regionalnym i lokalnym</u>: FEM 2021-2027, środki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, środki Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, środki Samorządu Województwa Mazowieckiego programu „Mazowsze dla zabytków”, środki Planu Strategicznego WPR na lata 2023-2027, za pośrednictwem LGD Nadarzyn-Raszyn-Michałowice — <u>programy dotacyjne poza budżetowe</u>: Środki programu grantowego Fundacji BGK „Generacja 6.0”, Program Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy finansowany przez Islandię, Liechtenstein i Norwęgę w ramach Funduszy EOG, środki Fundacji im. Stefana Batorego,

		środki Fundacji ORLEN programu „Moje miejsce na ziemi”.
Mechanizmy zapewnienia <u>komplementarności międzyokresowej</u>	<u>Komplementarność międzyokresowa</u> –to zapewnienie spójności i synergii pomiędzy projektami realizowanymi w różnych okresach programowania. Oznacza to, że projekty realizowane w bieżącej perspektywie finansowej powinny nawiązywać do działań z poprzednich perspektyw i tworzyć podstawy do dalszego rozwoju w przyszłości.	Koncepcja zachowuje ciągłość programową w stosunku do innych projektów o charakterze smart village zaplanowanych do realizacji na najbliższe lata. Gmina realizowała i realizuje obecnie liczne projekty inwestycyjne mające znamiona smart projektów, które mogą być punktem wyjścia do realizacji projektów określonych w niniejszej Koncepcji.

Źródło: opracowanie własne

Rozdział VI. Opis powiązań Koncepcji z dokumentami strategicznymi odnoszącymi się do Gminy na poziomie regionalnym i lokalnym

Niniejszy rozdział opisuje powiązania Koncepcji z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu odnoszącymi się do Gminy Nadarzyn.

W niniejszym rozdziale zostało przedstawione powiązanie Koncepcji z dokumentami strategicznymi Gminy Nadarzyn oraz innymi dokumentami wyznaczającymi kierunki strategicznych działań regionu. Przeanalizowano dokumenty strategiczne i planistyczne z poziomu krajowego, regionalnego oraz lokalnego.

Opis powiązań Planu Rozwoju Lokalnego Koncepcji z Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze przyjęta została uchwałą nr 72/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 maja 2022 r. i jest najważniejszym dokumentem określającym politykę rozwoju Samorządu Województwa Mazowieckiego. Dokument ten stanowi punkt odniesienia dla innych dokumentów programowych i planistycznych województwa. W strategii wojewódzkiej wskazano pięć celów strategicznych w pięciu różnych obszarach, którymi są m.in.: gospodarka, dostępność, środowisko i energetyka, społeczeństwo oraz kultura i dziedzictwo. Cele strategiczne strategii województwa są spójne z założeniami Koncepcji *Smart village*, szczególnie w ramach działania 8.5 określonego w SRWM2030+, eKompleksowa rewitalizacja w miastach i miejscowościach wiejskich oraz w obszarze kultura i dziedzictwo działanie 20.1. Wspieranie prac konserwatorskich (w tym restauratorskich, renowacyjnych, rewalityzacyjnych), rewitalizacja obiektów i obszarów zabytkowych oraz kulturowych. Z kolei – zaplanowane w ramach koncepcji projekty „miękkie” tj. szkolenia, czy programy społeczne realizować będą cel strategiczny Mazowsze zintegrowane społecznie, realizowany w obszarze społeczeństwo.

Opis powiązań Planu Rozwoju Lokalnego Koncepcji ze Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) dla metropolii warszawskiej 2021-2027+

Walne Zgromadzenie Członków Stowarzyszenia „Metropolia Warszawa” przyjmując Uchwałę nr 11/2023 zatwierdziło Strategię Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla metropolii warszawskiej 2021-2027+. Strategia oferuje wsparcie dla w ważnych dla rozwoju obszaru metropolitarne obszarach obejmujących szczególnie Rozwój społeczny i gospodarczy: Włączenie społeczne oraz Rewitalizacja obszarów miejskich.

Gminy mogą ubiegać się o dofinansowanie projektów w ramach ZIT, które wpisują się w wyżej wymienione obszary. Konkursy o dofinansowanie są ogłaszane przez Mazowiecką Jednostkę Wdrażania Programów Unijnych. Pierwsze konkursy ruszyły już w 2024 roku.

Strategia koncentruje się na osiągnięciu dwóch celów podniesienie jakości i dostępności usług edukacyjnych oraz poprawa jakości przestrzeni. Realizacja projektów będzie spójna przede wszystkim z drugim celem odnoszącym się do poprawy ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury rekreacyjnej, kulturalnej, społecznej i sportowej w Gminie.

Opis powiązań Planu Rozwoju Lokalnego Koncepcji ze Strategią Rozwoju Powiatu Pruszkowskiego Aktualizacja 2017 na lata 2015–2025

Strategia Rozwoju Powiatu Pruszkowskiego Aktualizacja 2017 na lata 2015–2025 wskazuje 19 celów strategicznych, podzielonych na 5 obszarów tematycznych. Należy zwrócić uwagę, że ani cele, ani obszary nie są uszeregowane według priorytetów – powiat musi rozwijać się w sposób zrównoważony. Jak zostało określone w analizie scenariuszowej, inne podejście zwiększa ekspozycję na zagrożenia, które mogą zniwelować starania w obszarach opartych na silnych stronach. W dokumencie określono wizję powiatu jako miejsca, które pozwala mieszkańcom w pełni korzystać zarówno z zalet bycia częścią stołecznej aglomeracji, jak i z dobrych stron spokojnego życia z dala od zgiełku stolicy. W powiecie pruszkowskim estetyczna, pełna zieleni przestrzeń publiczna i spokojne sąsiedztwo współgrają ze sprawną infrastrukturą oraz różnorodną bazą nowoczesnych usług i przemysłu, a rozwój oparty jest na współpracy terytorialnej i partycypacji. Zaplanowane do realizacji w ramach niniejszej koncepcji działania Gminy będą realizować cele wskazane w Strategii powiatowej.

Opis powiązań Planu Rozwoju Lokalnego Koncepcji ze Strategią Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Nadarzyn-Raszyn-Michałowice”

Stowarzyszenie LGD Nadarzyn-Raszyn-Michałowice zrzesza mieszkańców, przedsiębiorców, lokalnych liderów społeczności i samorządy z gmin powiatu pruszkowskiego. W okresie programowania unijnego na lata 2014-2020 LGD dysponowała kwotą wsparcia przekraczającą 7 mln zł przeznaczając na dofinansowanie różnego rodzaju projektów animujących mieszkańców, wspierających lokalnych przedsiębiorców i budujących ogólnodostępną i niekomercyjną infrastrukturę rekreacyjną, kulturową i turystyczną gmin członkowskich³.

³ Por. Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2023-2027 LGD Nadarzyn-Raszyn-Michałowice

Przynależność gminy Nadarzyn do LGD do WOF i Stowarzyszenia „Metropolia Warszawa” stwarza możliwości finansowania inwestycji społeczno-gospodarczych w nowej perspektywie finansowej na lata 2021-2027 ze środków dedykowanych na instrumenty terytorialne mogących stanowić swoistą „bazę” dla operacji realizowanych ze środków LSR 2023-2027. W tym okresie LGD będzie dysponować kwotą ponad 10 mln zł. Gmina będzie mogła pozyskać środki pomocowe wsparcia działań w ramach dwóch celów odnoszących się do rozwoju zielonej gospodarki i włączenia osób w niekorzystnej sytuacji, na realizację których możliwe będzie pozyskanie środków dotacyjnych przewidzianych w lokalnej strategii rozwoju.

Opis powiązań Planu Rozwoju Lokalnego Koncepcji ze Strategią Rozwoju Gminy Nadarzyn na lata 2023-2030

Przyjęta w 2023 roku Strategia Rozwoju Gminy Nadarzyn określa obszary priorytetowych działań Gminy w najbliższych latach formułując cele i zadania służące osiągnięciu założonych celów rozwojowych. Strategia wskazuje kierunki rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego Gminy, a także wizję rozwoju, gdzie Gmina Nadarzyn stanowi nowoczesny i ekologiczny obszar, który na kanwie stabilnego i wielofunkcyjnego rozwoju społeczno-gospodarczego stwarza mieszkańcom możliwość wysokiej jakości życia. Następuje to poprzez rozwój infrastruktury społecznej, komunikacyjnej, technicznej oraz poprawę jakości środowiska naturalnego. Zaplanowane działania w niniejszej Koncepcji odnoszą się głównie do podniesienia atrakcyjności zamieszkania w Nadarzynie i wzrostu integracji społecznej.

Opis powiązań Planu Rozwoju Lokalnego Koncepcji smart village z Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Nadarzyn do roku 2030

Przyjęty w 2024 roku Gminny Program Rewitalizacji (GPR) Gminy Nadarzyn do roku 2030 został opracowany zgodnie z art. 14-24 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 278)⁴. Program został sporządzony dla obszaru rewitalizacji, którego granice wskazano w centralnej części gminy w obszarze Sołectwa Nadarzyn I i Nadarzyn II. Obszar ten zajmuje powierzchnię 6,43 ha, co stanowi 8,76% areалу gminy, zamieszkiwany przez 1217 osób, co stanowi 8,16% ludności gminy. Podstawowym celem sporządzenia Programu było określenie kierunków działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych,

⁴ Zob. Uchwała nr III.43.2024 Rady Gminy Nadarzyn z dnia 26 czerwca 2024 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Nadarzyn do roku 2030. Program został sporządzony dla obszaru rewitalizacji, którego granice wskazano w uchwale nr LXIX.913.2023 Rady Gminy Nadarzyn z dnia 26 kwietnia 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Nadarzyn (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2023 r. poz. 5781), w wyniku realizacji uchwały nr LXIX.914.2023 Rada Gminy Nadarzyn z dnia 26 kwietnia 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Nadarzyn do roku 2030. Przed przyjęciem Programu podjęta została uchwała określająca zasady wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji na potrzeby Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Nadarzyn do roku 2030 (uchwała nr II.15.2024 Rady Gminy Nadarzyn z dnia 15 maja 2024r. w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji na potrzeby Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Nadarzyn do roku 203, zmieniona uchwałą nr III.42.2024 Rady Gminy Nadarzyn z dnia 26 czerwca 2024 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr II.15.2024 z dnia 15 maja 2024r.).

technicznych bądź środowiskowych, zidentyfikowanych na obszarze wskazanym do rewitalizacji. Program umożliwi realizację działań rewitalizacyjnych, nie tylko przez Gminę i jej jednostki organizacyjne, ale też i przez podmioty zewnętrzne, mieszkańców i innych interesariuszy rewitalizacji definiowanych w samym programie rewitalizacji i w przepisach ustawy o rewitalizacji.

W GPR zidentyfikowano, zarówno projekty podstawowe (sześć projektów), jak i pozostałe projekty rewitalizacyjne (dwa projekty). Projekty smart village ujęte w niniejszej Koncepcji będą realizować przede wszystkim kierunki działań rewitalizacyjnych odnoszące się do kwestii społecznych.

Opis powiązań Planu Rozwoju Lokalnego Koncepcji ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nadarzyn na lata 2021-2027 oraz Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2023-2027

Opracowana koncepcja będzie realizować zadania i kierunki określone w dokumencie strategicznym na poziomie lokalnym, jakim są dokumenty strategiczne w obszarze polityki społecznej określonymi w uchwałach - uchwała nr XXXIV.462.2021 Rady Gminy Nadarzyn z dnia 17 marca 2021 r. oraz LXXII.938.2023 Rady Gminy Nadarzyn z dnia 28 czerwca 2023 r.

Misją samorządu Gminy Nadarzyn określoną w tych dokumentach strategicznych jest wzmacnianie rodzin oraz dążenie do integracji społecznej poprzez stwarzanie mieszkańcom możliwości rozwoju oraz przeciwdziałanie różnym formom wykluczenia społecznego i wspieranie grup marginalizowanych.

Zaplanowane „smart projekty” w będą spójne przede wszystkim z celem strategicznym I. Wspieranie rodziny oraz więzi społecznych wśród mieszkańców Gminy Nadarzyn oraz celem III. Rozwój postaw partycypacji społecznej mieszkańców Gminy Nadarzyn oraz lokalnego sektora organizacji pozarządowych.

Podsumowując, projekty zaplanowane w ramach Koncepcji *smart village* korespondować będą z celami i kierunkami działań określonych w dokumentach strategicznych na poziomie, zarówno regionalnym, jak i lokalnym.

Rozdział VII. System zarządzania Koncepcją *smart village*

Niniejszy rozdział określa opis struktury zarządzania Koncepcją *smart village* wskazanie kosztów tego zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji Koncepcji

Realizacja (wdrożenie) Koncepcji *smart village*

Opis struktury zarządzania Koncepcją *smart village*

Poniżej zidentyfikowano podmioty, na których spoczywa obowiązek wdrożenia Koncepcji wraz ze wskazaniem przypisanym im zadań.

Tabela 3. Podmioty realizujące czynności z zakresu zarządzania Koncepcją *smart village*

Podmiot	Zadania
Wójt Gminy Nadarzyn	– nadzór nad sporządzaniem i realizacją Koncepcji, – podejmowanie decyzji w sprawie zmian i aktualizacji Koncepcji, – ustanowienie Koordynatora ds. realizacji Koncepcji <i>smart village</i>
Rada Gminy	– zatwierdzenie i uchwalenie dokumentu Koncepcji oraz jej aktualizacja w zależności od potrzeb
Koordinator ds. realizacji Koncepcji <i>smart village</i>	– Monitorowanie i ewaluacja realizacja Planu rozwoju lokalnego Koncepcji <i>smart village</i>. – Ocena stanu wdrażania Planu rozwoju lokalnego Koncepcji <i>smart village</i>.
Kierownicy Referatów UG i podmiotów współpracujących z Gminą	– współpraca w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny działań Koncepcji <i>smart village</i>, – realizacja projektów służących osiągnięciu celów określonych w Koncepcji <i>smart village</i>, – przygotowywanie informacji na temat realizacji projektów wynikających z Koncepcji i osiągniętych wskaźników monitorowania projektów, – współpraca w przygotowywaniu projektów aktualizacji Koncepcji, – informowanie o ewentualnych zagrożeniach związanych z realizacją projektów.
Partnerzy realizacji Koncepcji <i>smart village</i> , którzy zgłosili propozycje smart działań do objęcia zapisami Koncepcji oraz mieszkańcy, organizacje społeczne itp.	– udział w konsultacjach społecznych dotyczących zmian w Koncepcji <i>Smart village</i>, – informowanie o zjawiskach negatywnych, potrzebach i potencjałach, – aktywny udział w planowaniu i wdrażaniu zmian społecznych, infrastrukturalnych zgodnie z lokalnymi potrzebami i interesami, – uczestnictwo w realizacji smart projektów.

Źródło: opracowanie własne

System zarządzania wymaga osadzenia w istniejącym systemie zarządzania rozwojem Gminy i strukturze organizacyjnej UG Nadarzyn. Obsługę administracyjno-organizacyjną procesu realizacji Koncepcji *smart village* zapewni Koordynator Koncepcji *smart village*.

Ramowy harmonogram realizacji oraz koszty zarządzania Koncepcją *Smart village*

W poniższej tabeli przedstawiono ramowy harmonogram realizacji Koncepcji - w odniesieniu do czynności proceduralnych niezbędnych do podjęcia w procedurze wdrażania dokumentu.

Tabela 4. Ramowy harmonogram realizacji Koncepcji smart village

Lp.	Etapy i rodzaje działań	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
1	Uchwalenie Koncepcji <i>smart village</i>								
2	Ustanowienie Koordynatora ds. realizacji Koncepcji <i>smart village</i>								
3	Działania informacyjno-promocyjne Koncepcji <i>smart village</i>								
4	Monitoring wdrażania smart projektów								
5	Ocena aktualności i stopnia realizacji Koncepcji <i>smart village</i>								
6	Przygotowanie projektów do realizacji, pozyskanie finansowania zewnętrznego, wdrożenie smart projektów								
7	Podsumowanie smart działań ze wsparciem finansowym środków zewnętrznych w perspektywie finansowej na lata 2021-2027 zgodnie z zasadą n+3								
8	Przygotowanie smart działań w ramach kolejnej perspektywy finansowej po 2027 roku								

Źródło: opracowanie własne

Rozdział VIII. System monitorowania i oceny Koncepcji *Smart village*

Poniższy rozdział opisuje system monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu Koncepcji *smart village*.

Zgodnie z przyjętymi zasadami, Koncepcja *smart village* podlega ocenie aktualności i stopnia realizacji, co najmniej raz na 3 lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w tym dokumencie. Poniżej zaprezentowano szczegółowy opis w przedmiotowym zakresie.

Monitoring i sprawozdawczość Koncepcji *smart village*

Monitoring to proces systematycznego zbierania i analizowania danych dotyczących realizacji działania. Celem monitoringu jest bieżąca ocena realizacji zadań strategicznych, poprzez kontrolowanie, czy dane zadania zostały w pełny sposób zrealizowane w zakładanym czasie, czy osiągnięte zostały planowane rezultaty. W systemie monitorowania dokonano wyboru poniższych wskaźników pozwalających monitorować efekt długofalowy całej Koncepcji. Wskaźniki dotyczące Koncepcji należy odróżnić od wskaźników monitorujących poszczególne projekty. Wskaźniki oddziaływania mierzą zmiany zachodzące w wyniku wdrażania Koncepcji i poszczególnych projektów. Proces monitoringu będzie zatem zadaniem ciągłym po przyjęciu Koncepcji, w której zakłada się aktywne uczestnictwo podmiotów realizujących projekty, czyli przede wszystkim mieszkańców Gminy.

Wskaźniki produktu i rezultatu poszczególnych projektów będą zbierane corocznie w formie aktualizacji danych. Ich analiza powinna odbywać się dwukrotnie w okresie realizacji przyjętej Koncepcji *smart village* jako przegląd śródkresowy i końcowy. System

monitorowania wskaźników projektów polegałby na opracowaniu tabelarycznej informacji odnoszącej się do rocznego okresu wdrożenia Koncepcji *smart village*. Terminy opracowania corocznych ewaluacji dotyczących realizacji Koncepcji będą dostosowane do terminów opracowania raportu rocznego o stanie Gminy, przedstawianego corocznie Radzie Gminy do dnia 31 maja następnego roku.

Ewaluacja realizacji Koncepcji *smart village* powinna być prowadzona przez Koordynatora na bieżąco. Dane na temat postępów w osiąganiu wskaźników w ramach poszczególnych programów wraz z opisem ewentualnie zidentyfikowanych trudności w realizacji wartości docelowych, a także podjętych działań zaradczych, powinny być raportowane w ramach systemu sprawozdawczości przez podmioty odpowiedzialne za realizację projektów. Poniżej zaprezentowano strukturę uprawnień i odpowiedzialności poszczególnych uczestników procesu monitoringu.

Tabela 5. Organizacja procesu monitoringu realizacji Planu rozwoju lokalnego Koncepcji *Smart village*

Stanowisko	Zadania w procesie	Odpowiedzialność
Właściwa jednostka w UG Nadarzyn / podmiot realizujący projekt	Realizacja projektów ujętych w Koncepcji <i>smart village</i> sporządzenie okresowego sprawozdania z realizacji tych projektów	Efektywne wykonanie zadań, terminowe przekazanie informacji o realizowanych projektach.
Koordynator <i>smart village</i>	Sporządzenie corocznej ewaluacji z realizacji smart projektów Koncepcji <i>smart village</i>	Weryfikacja informacji o stanie realizacji poszczególnych projektów. Terminowe przekazanie informacji na temat realizacji Koncepcji <i>smart village</i> do Wójta Gminy.
Wójt Gminy Nadarzyn	Podjęcie decyzji w sprawie zmian i aktualizacji Koncepcji <i>Smart village</i> . Zatwierdzenie terminów i sposobów wykonania zadań, przyjęcie rekomendacji wynikających z ewaluacji.	Nadzór nad realizacją i aktualizacją Koncepcji <i>Smart village</i> .

Źródło: Opracowanie własne

Poniżej zaprezentowano wskaźniki rezultatu długofalowego dla poszczególnych celów Koncepcji.

Tabela 6. Wskaźniki rezultatu długofalowego Koncepcji

Cel strategiczny 1: Aktywna i zaangażowana społeczność
Wskaźnik: Liczba mieszkańców uczestniczących w konsultacjach społecznych
Uzasadnienie: Mierzy poziom zaangażowania mieszkańców w proces podejmowania decyzji.
Cel długoterminowy: Zwiększenie aktywności mieszkańców

Wskaźnik: Liczba funkcjonujących organizacji pozarządowych i grup nieformalnych działających na terenie Gminy.

Uzasadnienie: Pokazuje różnorodność i siłę sektora obywatelskiego, który jest ważnym partnerem dla samorządu w realizacji zadań społecznych.

Cel długoterminowy: Inicjowanie, wspieranie i zachęcanie mieszkańców do zwiększania aktywności w życiu społecznym Gminy.

Cel strategiczny 2: Zielona i zrównoważona gospodarka

Wskaźnik: Procent odpadów poddawanych recyklingowi lub odzyskowi.

Uzasadnienie: Wzrost tego wskaźnika oznacza zmniejszenie ilości odpadów trafiających na składowiska.

Cel długoterminowy: Wspieranie działań prowadzących do zwiększenia powierzchni objętej ochroną przyrody

Wskaźnik: Zużycie wody: mierzone w metrach sześciennych na mieszkańca.

Uzasadnienie: Zmniejszenie zużycia wody świadczy o racjonalnym gospodarowaniu zasobami wodnymi.

Cel długoterminowy: Inicjowanie i wspieranie działań prowadzących do zrównoważonego gospodarowania zasobami naturalnymi w skali lokalnej.

Cel szczegółowy 3: Nowoczesna i dostępna infrastruktura

Wskaźnik: Procent gospodarstw domowych z dostępem do szybkiego internetu.

Uzasadnienie: Dostęp do internetu jest kluczowy dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego i gospodarki cyfrowej.

Cel długoterminowy: Zwiększenie liczby gospodarstw domowych z dostępem do szybkiego Internetu.

Wskaźnik: Liczba punktów ładowania pojazdów elektrycznych na terenie Gminy.

Uzasadnienie: Promuje rozwój elektromobilności, która jest ważnym elementem zrównoważonego transportu.

Cel długoterminowy: Inicjowanie i wspieranie działań prowadzących do zwiększenia liczby punktów ładowania pojazdów elektrycznych.

Cel szczegółowy 4: Otwarty i innowacyjny samorząd

Wskaźnik: Procent mieszkańców i innych interesantów korzystających z e-usług publicznych w Gminie Nadarzyn.

Uzasadnienie: Mierzy postępy w cyfryzacji administracji publicznej i ułatwianiu mieszkańcom załatwiania spraw urzędowych.

Cel długoterminowy: Zwiększenie ilości elektronicznie załatwianych urzędowo spraw

Wskaźnik: Liczba projektów innowacyjnych wdrożonych w ramach Koncepcji.

Uzasadnienie: Pokazuje otwartość Gminy na nowe rozwiązania i technologie, które mogą poprawić jakość życia mieszkańców i efektywność działania samorządu.

Źródło: Opracowanie własne

Wartości bazowe wskaźników zostały określone na etapie programowania, natomiast wartości docelowe oszacowano w ostrożny sposób, posiłkując się aktualną wartością średnią danego zjawiska. Wysokość wartości docelowej określono na poziomie realnym do osiągnięcia, przy uwzględnieniu zaplanowanych do realizacji projektów i skali planowanych działań.

Ocena stopnia realizacji celów Koncepcji smart village

Zgodnie z przyjętymi standardami wdrażania dokumentów strategicznych ewaluacja i ocena rezultatów wdrożenia danego dokumentu powinna odbywać się nie rzadziej niż raz na trzy lata. Ocena aktualności ma za zadanie zidentyfikować przesłanki związane z potrzebą zmiany *Koncepcji smart village* i dostosowania jej do bieżącego stanu procesu. Ocena aktualności polegająca na cyklicznym przeglądzie zapisów dokumentu jest instrumentem, który umożliwia utrzymywanie żywotności Koncepcji smart village w dłuższej perspektywie, w jakiej trzeba oczekiwać na pozytywne efekty procesu wdrożenia Koncepcji. Zakłada się, że niniejsza Koncepcja zostanie przyjęta w 2024 r., co oznacza iż pierwsza ocena odbędzie się w 2027 r. i obejmować będzie 3-letni okres obowiązywania dokumentu, a kolejna po następnych trzech latach.

Aktualizacja Koncepcji smart village

W odniesieniu do problematyki aktualności ocenie podlegać będą poszczególne składowe dokumentu pod kątem spójności z bieżącymi uwarunkowaniami procesu wdrożenia i realizacji projektów. Ocena aktualności ma za zadanie zidentyfikowanie przesłanek związanych z potrzebami Koncepcji smart village. Stwierdzona nieaktualność zapisów Koncepcji (w odniesieniu m.in. do otoczenia dokumentów strategicznych, założeń celów i kierunków działań, opisów projektów, systemu monitorowania bądź zarządzania procesem) stanowić będzie przesłankę do zmiany tego dokumentu skutkującą możliwością identyfikacji nowych problemów, podjęcia dodatkowych działań, uwzględnienia zmian w otoczeniu prawnym i strategicznym procesu wdrożenia projektów. Rekomendacja związana z rozpoczęciem procedury aktualizacyjnej powinna wynikać z ewaluacji dotyczącej stopnia realizacji tego dokumentu.

Przesłankami do podjęcia aktualizacji mogą być również niepożądany stopień realizacji celów procesu lub negatywna ocena takiego procesu. Dodatkową przesłanką do aktualizacji będzie konieczność wprowadzenia zmian w projektach, których przyczyną mogą być uwarunkowania związane z pozyskiwaniem zewnętrznych środków finansowych na ich realizację.

Zmiana Koncepcji *smart village* nastąpi w trybie, w jakim została ona uchwalana. W przypadku wniosków o ujęcie nowych projektów należy zbadać ich związek z celami i strategicznymi kierunkami rozwoju Gminy Nadarzyn. Planowane do ujęcia w Koncepcji

nowe projekty powinny charakteryzować się wysokim potencjałem do kreowania spójności społeczno-gospodarczej obszaru Gminy i zaspokajać potrzebny lokalnej społeczności.

Rozdział IX. Koordynator ds. realizacji Koncepcji *smart village*

Niniejszy rozdział opisuje podstawowe działania Koordynatora *smart village*

Rolą Koordynatora ds. realizacji Koncepcji *smart village* będzie wsparcie w dialogu interesariuszy z organami Gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i ewaluacji realizacji Koncepcji *smart village*. Koordynator uprawniony będzie do opiniowania Koncepcji *smart village* na etapie jej wdrażania oraz monitorowania i ewaluacji, jak również podejmowania inicjatyw związanych z wdrożeniem projektów. Koordynator uczestniczyć będzie również w sporządzaniu i opiniowaniu projektów uchwał Rady Gminy oraz zarządzeń Wójta Gminy związanych z prowadzeniem projektów. Stanowisko Koordynatora nie będzie wiążące dla Rady Gminy, ani Wójta Gminy Nadarzyn.

Rozdział X. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko projektu programu

Niniejszy rozdział opisuje informacje o przeprowadzeniu analizy zapisów Koncepcji pod kątem spełnienia kryteriów kwalifikujących do oceny oddziaływania na środowisko.

Koncepcja nie jest dokumentem, dla którego, zgodnie z art. 46 i art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko konieczne jest przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Dokument nie zalicza się do dokumentów planistycznych wymienionych w art. 46 ust. 1 ustawy nie stanowi dokumentu, o którym mowa w art. 46 ust. 2 ustawy, gdyż nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Koncepcja *smart village* nie zalicza się również do dokumentów wymienionych w art. 46 pkt 3 ustawy, gdyż Gmina Nadarzyn znajduje się w oddaleniu od Obszarów Natura 2000, dlatego realizacja założeń dokumentu nie będzie powodować oddziaływania na te obszary. Realizacja zapisów Koncepcji *smart village* nie jest sprzeczna z celami ochrony obszarów objętych ochroną na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w związku z tym należy uznać iż działania wynikające z Koncepcji *smart village* nie spowodują znaczącego oddziaływania na środowisko. W związku z tym dokument nie będzie podlegał procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Załącznik – Propozycje projektów Planu Rozwoju Lokalnego Koncepcji *smart village* dla Gminy Nadarzyn

Oto propozycje działań Smart Village dla Gminy Nadarzyn, powiązane z celami szczegółowymi Planu Rozwoju Lokalnego Koncepcji *smart village* dla Gminy Nadarzyn. Propozycje poniższych projektów mogą być podjęte przez mieszkańców oraz wszystkie podmioty zainteresowane ich realizacją.

Cel strategiczny 1: Aktywna i zaangażowana społeczność

- Platforma e-konsultacji społecznych: Umożliwi mieszkańcom wyrażanie opinii, zgłaszanie pomysłów i udział w dyskusjach na temat ważnych dla Gminy spraw.
- Aplikacja mobilna dla mieszkańców: Ankiety i konsultacje społeczne: Możliwość udziału w ankietach i konsultacjach online, zgłaszania opinii i propozycji. Kontakt z urzędem: Łatwy dostęp do danych kontaktowych urzędu, możliwość zgłaszania interwencji i awarii.
- Organizacja hackathonów (wydarzenie skierowane do programistów, podczas którego informatycy i inne osoby związane z rozwojem oprogramowania, takie jak projektanci grafiki, twórcy interfejsów i menedżerowie projektów, stają przed zadaniem rozwiązania określonego problemu związanego z projektowaniem) i konkursów: Zachęcanie mieszkańców do angażowania się w rozwiązywanie problemów społecznych i tworzenie innowacyjnych rozwiązań z wykorzystaniem mediów społecznościowych
- Wsparcie dla lokalnych inicjatyw społecznych: Dotacje, szkolenia, mentoring dla organizacji pozarządowych i grup nieformalnych działających na rzecz społeczności lokalnej.

Cel strategiczny 2: Zielona i zrównoważona gospodarka

- Inteligentne systemy zarządzania energią: Monitorowanie i optymalizacja zużycia energii w budynkach użyteczności publicznej, oświetleniu ulicznym i innych instalacjach Gminnych.
- Ogród społecznościowy: Wspólna uprawa warzyw i ziół na wyznaczonym terenie, co integruje mieszkańców i promuje zdrowy styl życia.
- Tablica ogłoszeń online: Miejsce, gdzie mieszkańcy mogą zamieszczać ogłoszenia, np. o sprzedaży, wymianie, poszukiwaniu pomocy.
- Wymiana sadzonek i nasion: Organizowanie spotkań, na których mieszkańcy mogą wymieniać się sadzonkami, nasionami i doświadczeniami ogrodniczymi.
- Promocja odnawialnych źródeł energii: Doradztwo energetyczne poprzez zapewnienie mieszkańcom bezpłatnego doradztwa w zakresie doboru odpowiednich rozwiązań i procedur uzyskiwania dofinansowania. Konkursy na najbardziej ekologiczne gospodarstwo, nagradzanie mieszkańców, którzy wdrażają rozwiązania proekologiczne i wykorzystują OZE.

- **Wizyty studyjne:** Prezentacja dobrych przykładów zrealizowanych działań.
- Czujniki dymu i czadu połączone z systemem alarmowym: W przypadku wykrycia zagrożenia system automatycznie powiadamia sąsiadów i służby ratunkowe.
- Wspólne zakupy: Organizowanie wspólnych zamówień produktów spożywczych od lokalnych producentów lub hurtowni, co pozwala zaoszczędzić pieniądze i wspierać lokalną gospodarkę. Bank czasu tzn. system, w którym mieszkańcy wymieniają się usługami na zasadzie "czas za czas", np. opieka nad dziećmi za pomoc w remoncie.
- Wsparcie dla lokalnych producentów żywności ekologicznej: Promocja produktów lokalnych, zachęcanie do organizacji lokalnych wydarzeń i „aktywności sąsiedzkich”.
- Podejmowanie działań i inicjatyw do utworzenia inkubatora przedsiębiorczości, który może przyczynić się do rozwoju lokalnych firm i zwiększenia ich zaangażowania w projekty smart village.

Cel szczegółowy 3: Nowoczesna i dostępna infrastruktura

- Darmowe Wi-Fi w przestrzeni publicznej: Promowanie, inicjowanie i wspieranie w zakresie ułatwienia dostępu do internetu dla mieszkańców i turystów.
- Inteligentne systemy zarządzania ruchem drogowym: aktywna regulacja świateł, dynamiczne (dostosowane do ruchu) czasookresy zmiany, czy „zielona fala”.
- Rozwój inteligentnych systemów monitoringu jakości powietrza: Informowanie mieszkańców o stanie powietrza i wsparcie w podejmowaniu działań na rzecz jego poprawy; Inteligentne kosze na śmieci tj. monitorowanie poziomu zapełnienia i optymalizacja tras odbioru odpadów. Systemy identyfikacji i segregacji odpadów poprzez ułatwienie mieszkańcom prawidłowej segregacji i recyklingu.
- Rozwój zrównoważonej infrastruktury rekreacyjnej: carpooling i bike-sharing, wspieranie współdzielenia pojazdów i rowerów.
- Modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej: Inicjowanie, zachęta i wsparcie w zastosowaniu nowoczesnych technologii w celu zmniejszenia strat wody i poprawy jakości usług.

Cel szczegółowy 4: Otwarty i innowacyjny samorząd

- Platforma e-partycypacji: Wsparcie w zakresie umożliwienia mieszkańcom zgłaszania problemów, pomysłów i inicjatyw, a także śledzenie postępów w ich realizacji.
- Otwarte dane: Publikacja danych publicznych w formacie otwartym, co umożliwi ich wykorzystanie przez mieszkańców, przedsiębiorców i organizacje pozarządowe.
- Współpraca z lokalnymi startupami: Wspieranie organizacji konkursów, programów akceleryacyjnych dla młodych przedsiębiorców.
- Wdrożenie sztucznej inteligencji w administracji publicznej: Wspieranie i inicjowanie podejmowanych działań w zakresie automatyzacji procesów, poprawy jakości obsługi mieszkańców, optymalizacja kosztów.

- Ciągłe szkolenia dla pracowników urzędu: Podnoszenie kompetencji cyfrowych i umiejętności korzystania z nowych technologii.